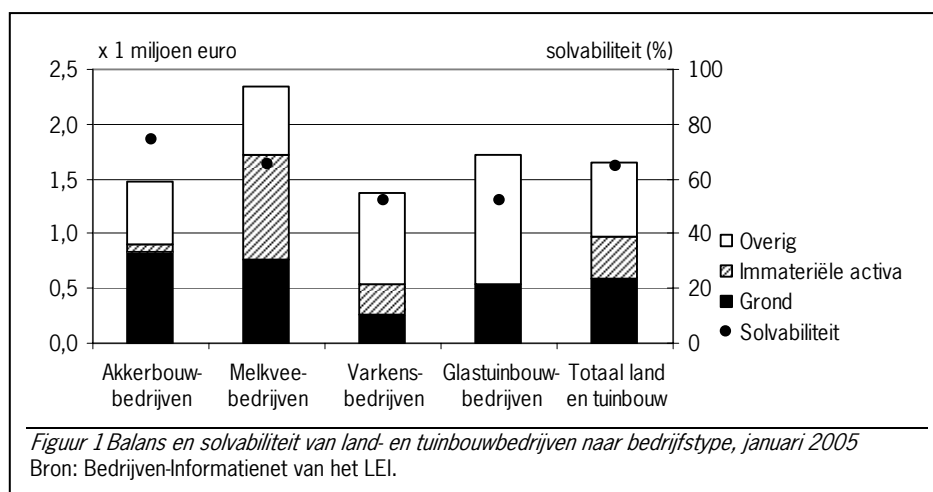

MEER VREEMD VERMOGEN VOOR GROTERE BEDRIJVEN

Walter van Everdingen

Het gemiddelde land- en tuinbouwbedrijf had per 1 januari 2005 een balanswaarde van ruim 1,6 miljoen euro (figuur 1). Ruim eenderde deel daarvan lag vast in grond en een kwart in immateriële activa (quota). De waarde van de bedrijven hangt samen met de hoeveelheid activa en de prijs van die activa. De kleinere bedrijven (≤ 70 nge) hebben gemiddeld een balanswaarde van 900.000 euro en de grotere (>150 nge) van ruim 3 miljoen euro (tabel 1). De grondgebonden bedrijven hebben in het algemeen een hogere waarde dan de niet-grondgebonden bedrijven en grotere bedrijven een hogere dan kleinere. De melkveehouderij is met grond en quota de meest kapitaalintensieve tak. Gemiddeld bedraagt de waarde van een melkveebedrijf ongeveer 2,3 miljoen euro. De grotere melkveebedrijven hebben zelfs gemiddeld een waarde van ruim 4 miljoen euro. Daarbij dient vermeld te worden dat alle melkquota zijn gewaardeerd tegen marktprijs, ook dat deel dat om niet is verkregen. Bij akkerbouwbedrijven ligt de waarde vooral vast in grond, bij de intensieve veehouderij is veel kapitaal vastgelegd in gebouwen en bij glastuinbouw naast grond en kassen ook vooral in installaties en dergelijke.

Hoge solvabiliteit kleine bedrijven

De grondgebonden bedrijven werken gemiddeld met een grotere inzet van eigen kapitaal dan de niet-grondgebonden bedrijven. Vooral bij akkerbouw is het aandeel eigen vermogen hoog. De solvabiliteit bedraagt daar gemiddeld bijna 75%. Bij de varkens- en glastuinbouwbedrijven maakt het eigen vermogen gemiddeld net de helft uit van het totale vermogen. Bij kleinere bedrijven is de solvabiliteit hoger dan bij de grotere bedrijven (tabel 1). Desondanks bedragen de leningen daar toch nog gemiddeld 170.000 euro per bedrijf. Bij de grotere bedrijven wordt gemiddeld meer dan 1,1 miljoen euro geleend. Ook binnen de bedrijfstypen geldt dat de solvabiliteit bij kleinere bedrijven hoger is dan bij de grotere. Bij de melkveebedrijven gaat het respectievelijk om 73 en 60% en bij de akkerbouwbedrijven om 81 en 68%. De grote varkens- en glastuinbouwbedrijven duiken gemiddeld zelfs naar een solvabiliteit van 45%.

Tabel 1 Balans van land- en tuinbouwbedrijven naar bedrijfsomvang, per 1 januari 2005

	kleinere bedrijven (<70 nge)	middelgrote bedrijven (70-150 nge)	grotere bedrijven (> 150 nge)	totaal
Bedrijven (%)	46	36	18	100
Debet	909.411	1.871.699	3.092.405	1.655.197
w.v. Grond	351.568	644.985	1.091.043	592.432
Immateriële activa	133.914	558.023	658.349	382.857
Gebouwen	75.033	158.886	370.417	159.185
Overig	348.895	509.805	972.596	520.723
Credit				
Leningen	171.582	488.720	1.157.123	465.852
Voorzieningen a)	40.098	167.383	197.200	114.758
Eigen vermogen	697.731	1.215.597	1.738.083	1.074.587
Solvabiliteit	77	65	56	65

a) Aan de passiva-kant van de balans is als voorziening een latente belastingverplichting opgenomen, gewaardeerd op 30% van de actuele waarde van de quota.

Bron: Bedrijven-Informatienet van het LEI.

Verloop in de tijd

Onder invloed van de schaalvergroting en herwaardering neemt de balanswaarde in de loop van de tijd toe. Per januari 2002 lag het balanstotaal nog op 1,5 miljoen euro, ruim 150.000 euro onder het niveau van januari 2005. Er is ook een tendens waar te nemen van een toenemend belang van vreemd kapitaal. De langlopende leningen zijn in de genoemde periode gestegen van gemiddeld 322.000 euro naar gemiddeld 408.000 euro per bedrijf. Bij bedrijfsbeëindiging verdwijnt eigen kapitaal uit de sector. De stopper heeft vaak een hoge solvabiliteit terwijl de blijvers de aankoop van grond en quota vaak voor een belangrijk deel met vreemd kapitaal financieren.

Meer informatie:

De achterliggende data zijn terug te vinden via BINternet op de website van het LEI (www.lei.nl)